

Nota

TER BESLUITVORMING

Betreft

Nota tbv college 23 mrt 2023 bij conceptadvies VWS Woo-verzoek COVID-19

Aan: college

Van: bureau ACOI

Bijlage(n)

0

Datum

16 maart 2023

Kenmerk

2023-0000159416

Contactpersoon

■■■■■■■■■■

Pagina

1 van 3

Uw kenmerk

■■■■■■■■■■

■■■■■■■■■■@acoi.nl

Aanleiding

Bijgaand vindt u het advies aan VWS over afhandeling van Woo-verzoeken van een journalist naar informatie over de aanpak van COVID-19. Uw reacties op de conceptversie van 10 maart (schriftelijke ronde) zijn hierin verwerkt. Hieronder vindt u de toelichting op de belangrijkste wijzigingen - geel gemarkeerd in de tekst - en antwoorden op uw vragen. Tot slot staan we in deze nota nog stil bij de opvolging en mogelijke vervolgacties.

Beslispunten

- **Gaat u akkoord met dit advies c.q. kunt u het bij dezen vaststellen?**
We sturen deze versie vervolgens nog voor een feitencheck langs partijen. Daarna volgt verzending en publicatie, in de week van 3 april. Mocht de feitencheck tot significante aanpassing leiden, dan zullen we het college hierover schriftelijk consulteren.
- **Gaat u akkoord met de tekst van brief waarmee BZK het advies in afschrift krijgt?**
Met deze brief vraagt het college aan BZK te verduidelijken hoe het ministerie zijn stelselverantwoordelijkheid invult, en hoe deze zich verhoudt tot de eigenstandige verantwoordelijkheid die bestuursorganen hebben wat betreft de uitvoering van de wet.

Toelichting op belangrijkste wijzigingen

1. Vertrouwelijkheid voorbereidende stukken en verslagen OMT

- In het concept dat in de schriftelijke ronde is voorgelegd, adviseert het college meer openbaarmaking van documenten die een rol hebben gespeeld in het OMT. Voor persoonlijke beleidsopvattingen was het college genuanceerder, met meer begrip richting VWS. Dit niet alleen vanwege de wet maar ook vanwege het soms bedreigende klimaat voor OMT-leden.
- In de versie die nu voorligt, nemen we wat meer ruimte: waar in de eerdere tekst stond dat het college zich kan voorstellen dat er redenen zijn om persoonlijke beleidsopvattingen van OMT-leden – *voor een bepaalde tijd* - niet openbaar te maken, adviseert het Adviescollege nu na te gaan of er ruimte is om ook (geanonimiseerde) persoonlijke beleidsopvattingen van OMT-leden vrij te geven.
- Hiermee laten we de afweging over aan VWS (in beslissing op evt. bezwaar van de journalist) en vervolgens aan de rechter (als de journalist in beroep gaat).
- Sowieso luidt het advies om afspraken met OMT-leden over vertrouwelijkheid te publiceren.

2. Overleg met journalistieke beroepsgroep

- In deze versie is de optie van *individueel* overleg met journalisten toegevoegd; dit kan mogelijk werken na en/of naast afspraken met de beroepsgroep.
- Ook is toegevoegd dat VWS eerst zelf moet bepalen of terugkeren naar de normale individuele werkwijze (misschien toch) mogelijk is.
- Naar aanleiding van de vraag in hoeverre er in het verleden overleg geweest is tussen VWS en journalisten, nog het volgende:
 - *Tussen VWS en deze journalist is voor de bemiddeling geen overleg geweest.*
In zijn Woo-verzoeken schrijft de journalist zelf geen overleg te willen over reikwijdte en tempo. Volgens onze bemiddelaars zou hij voorafgaand aan zijn rechtszaak wel en tevergeefs overleg gezocht hebben. Tijdens de rechtszitting (over het niet tijdig beslissen door VWS) heeft de journalist voorgesteld om documenten vertrouwelijk in te zien om een selectie te maken. VWS wilde daar toen niet op ingaan.
 - *Tussen VWS en de beroepsgroep in het algemeen is geen overleg geweest.*
Volgens één bron is in het begin met enkele journalisten apart gesproken over de afhandeling van hun individuele verzoeken, maar zonder resultaat. Omdat het aantal verzoeken rap toenam, is de aangepaste werkwijze bedacht. Er lijkt niet aan gedacht om hierbij de NVJ, NGH en VVOJ te betrekken, of anderszins expertise in te schakelen. VWS heeft de aangepaste werkwijze in een (online) bijeenkomst van 4 juni 2020 eenzijdig medegedeeld aan journalisten. VWS heeft verder een (online) bijeenkomst georganiseerd op 21 juli 2021 om uit te leggen waarom VWS in hoger beroep ging tegen uitspraken van de rechter dat het ministerie binnen twee maanden informatie moest verstrekken aan twee journalisten die rechtszaken hadden aangespannen.

3. Anonimiseren bij publicatie

- In dit advies volgen we de vaste lijn van alle overheden, die behalve op de Woo ook berust op de AVG. Dit betekent afscherming van de naam van de journalist en namen van ambtenaren van een bestuursorgaan en van medewerkers van ACOI. Namen van gezagsdragers van een bestuursorgaan, in dit geval de minister, blijven zichtbaar.

- In de beschrijving van de bemiddeling wordt de plaatsvervangend SG genoemd. Er is geen reden om hieraan een naam toe te voegen, want het gaat in deze passage juist om de functie die zij bekleedt in de organisatie.

4. Doorzoekbaarheid gepubliceerde documenten

- Er is geen advies opgenomen over de machineleesbaarheid van de COVID-documenten die VWS in een pdf-format aan verzoekers verstrekt (via WeTransfer) en voor eenieder publiceert op de website omdat dit in de bemiddeling niet ter sprake is gekomen. In dit advies zou dit dan ook uit het niets komen. Wel hebben we het toegevoegd bij mogelijke gespreksonderwerpen voor het overleg met de beroepsgroep.
- De documenten zijn op het moment ook wel machineleesbaar (dit is verbeterd na een publicatie van UvA-onderzoekers), al zijn er technisch nog wel verbeteringen wenselijk: de inventaris zou bijvoorbeeld beter in een Excel gepubliceerd kunnen worden, en de documenten zijn door hun grootte vaak moeilijk hanteerbaar.
- We zullen de technische publicatiemethoden in de gaten houden en nader onderzoeken voor onze algemene monitoring en advisering over openbaarheid; dit kan dan hierin meelopen.

5. Opvolging

- Na aanbidding van dit advies zullen we het bestuursorgaan scherp moeten houden op de opvolging. In de aanbiedingsbrief bij BZK vragen we de aandacht van de minister daarvoor.
- Daarnaast biedt het advies een aantal aandachtspunten die passen in de agenda van het college zelf: een richtlijn over de toepassing van de i-grond, maar ook een model afspraak voor voorinzage onder geheimhouding, of adviezen over de publicatiemethode (zie onder 4). Het onderzoek dat we laten uitvoeren onder journalisten kan daar basis voor geven.
- Tot slot ligt er een mogelijke rol voor het college in het gesprek tussen de journalistieke beroepsgroep en een (afvaardiging) van bestuursorganen in het algemeen, los van deze specifieke casus. In 2013 heeft Alex Brenninkmeijer, toen nog ombudsman, een aantal van deze sessies georganiseerd en op basis daarvan adviezen geformuleerd (zie: [Ombudsman doet aanbevelingen Wet openbaarheid van bestuur | Nationale ombudsman](#)). Ook dit zou kunnen in het kader van het onderzoek onder journalisten.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden